DISSERTATIO DE JURE,

Quod competit

SOCIETATI PRIVILEGIATÆ

FÆDERATI BELGII

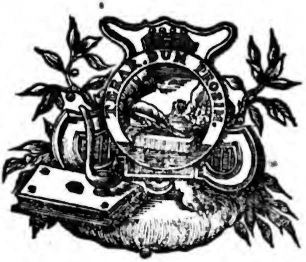
Ad Navigationem & Commercia

INDIARUM ORIENTALIUM,

Adverſus

INCOLAS BELGII HISPANICI (hodie) AUSTRIACI.

Editio Secunda a mendis purgata.

AMSTELÆDAMI,

Apud RODOLPHUM & GERHARDUM WETSTENIOS.

CIↃ. IↃ. CCXXIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

DISSERTATIO
DE JURE,
Quod competit
SOCIETATI PRIVILEGIATÆ
FÆDERATI BELGII
Ad Navigationem & Commercia
INDIARUM ORIENTALIUM,
Adverſus
INCOLAS BELGII HISPANICI (hodie) AUSTRIACI.

§. I.

QUatenus mare, & uſus maris, uti cæteræ res, quæ jure gentium communes ſunt, dominii capax ſit, & legibus Imperantis ſubjici poſſit, hoc loco inquirere operæ pretium non videtur; ſatis enim ſuperque iſta quæſtio priori ſeculo agitata eſt inter viros excellentes & præclaros, *Solorzanum*, *Grotium*, *Seldenum*, *Pacium*, *Maulium*, *Welwodum*, *Graſwinkelium*, aliosque, quorum ſcrinia compilare non libet. Idque eo minus, quod in hac Disputatione, quæ intercedit inter incolas utriusque Belgii, Fæderati nempe & Auſtriaci, id tantum controvertatur, an maria, ratione commerciorum, pacto ſive conſenſu duorum Principum, quorum intereſt, ita dividi non poſſint, ut hic una, alter altera parte, discordiarum vitandarum cauſa, utatur fruatur. Quo ſenſu (licet alias concedamus maria ab humana poteſtate vix ita occupari poſſe, ut uſus illorum alteri communis non ſit) recte tamen ab Hieronymo de Monte dictum accipimus, in *Tractatu de Finibus Regund. Cap.* 39. *Quanquam in mari confines non ſunt, cum aqua communiter eſt uniformis, eſſe tamen pertinentias ali-quas:*

Mare quantumvis commune ſit, Principes tamen de uſu ejus inter ſe convenire poſſe, jure & exemplis demonſtratur.

Digitized by Google

quas : Item a Baldo ad l. 1 de *Rerum Diviſione : Jure gentium in mari regna diſtingui poſſe, ſicut in terra arida.*

Principes hoc modo inter ſe convenire poſſe, indubitati juris eſt: neque, ut rem exemplis illuſtremus, opus erit recurrere ad antiquiora illa, qualis erat olim pax inter Artaxerxem, Perſarum Regem, & Athenienſes: *Ut ſemper a mari Græco curriculum equi abſtineret, neque inter inſulas Cyaneas & Chelidonias longam navem vel roſtratam haberet.* Item fœdus cum Laconibus ictum: *Mari quidem Laconas & ſocios uti poſſe, ſed minime navigare navi longa, verum alio navigio, quod remis actum vecturam talentorum 50. non excederet.* Nec non fœdus inter Romanos & Carthaginienſes circa Olympiadem 68. *Ne naviganto Romani Romanorumve ſocii ultra Pulchrum promontorium, extra quam ſi tempeſtatis aut hoſtium vi fuerint coacti.* Quo etiam ſpectant decantata illa, & ab auctoribus in hanc partem ſæpius allegata, verba Ambroſii, *lib. V. Hex. Cap.* 30. *Spatia maris ſibi vindicant jure mancipii, piſciumque jura, ſicut vernaculorum, conditione ſibi ſervitii ſubjecta commemorant: Iſte, inquit, ſinus maris meus eſt, ille alterius, dividunt elementa ſibi potentes;* atque alia multa, quæ longa ſerie recenſet Seldenus *de Dominio Maris Lib. I. Cap.* 11. 13. *&* 15. Præſens enim & præteritum ſeculum ejusmodi fœderum & conventionum ſatis magnam copiam exhibent, quorum noviſſimum, & valde quidem memorabile, eſt fœdus inter Potentiſſimum Hiſpaniarum Regem Philippum V. & Præpotentes D. D. Ordines Fœderati Belgii ictum, Ultrajecti ad Rhenum D. 26. Junii Ao. 1714. cujus Articulo 31. & 36. *Omnes Europæ populi præter Hiſpanos, quaſi communi aliquo conſenſu, ab aditu Indiarum Occidentalium, commerciorum cauſa, prohibentur :* & optima quidem ratione, ſecundum ea, quæ pulchre huc adfert Solorzanus *de Jure Indiarum lib. II. Cap.* 25. *n.* 47. *& ſeqq.*

Conſiderari enim debet, quod pax inter Principes Chriſtianos conſervari non poteſt, ſi promiſcue in eandem curam intenderent omnes; quantumvis pio animo, & ab omni divitiarum cupiditate libero ducerentur, ut conſtare poteſt ex ipſo Caſtellanorum & Luſitanorum exemplo, qui quamvis ita Catholici eſſent, & maximis amicitiæ & neceſſitudinis vinculis juncti, inteſtinis tamen odiis & bellis flagrare cœperunt, ob id, quod alter alterum ſuos intraſſe terminos querebatur.

§ II.

Argumentum articulorum 5. & 6. fœderis pacis Monaſterienſis enarratur.

Hujus naturæ atque conditionis etiam eſt fœdus, quod Anno 1648. Monaſterii in Weſtphalia factum eſt, inter ſupra memorati Regis Hiſpaniarum Glorioſum Prædeceſſorem Philippum IV. & Præpotentes D. D. Ordines Fœderati Belgii, cujus articulis 5 & 6 cautum conventumque eſt:

Ut

Ut navigatio & commercia ad Indias Orientales & Occidentales ſubſiſtant, & defendantur ſecundum Privilegia data, aut in poſterum danda: quæ rata & firma redduntur per hoc ipſum fædus, & ratihabitionis inſtrumenta, utrinque edenda: Quo comprehendentur omnes Principes, Nationes, & gentes, quibuscum altememorati D. D. Ordines pacem & amicitiam colunt; aut quibuscum Privilegiatæ Societates Indiarum Orientalium & Occidentalium eorum nomine, intra terminos Privilegii ſui, in fædera pacis & amicitiæ, ad mutuam defenſionem & utilitatem, coierunt.

Retinebit paciſcentium utraque pars, ſcilicet altememoratus Rex & D. D. Ordines Generales, omnia Dominia, Caſtella, Oppida, Fortalitia, Agros & Commercia in Orientalibus & Occidentalibus Indiis, in ora Braſilienſi, atque in tractibus Aſiæ, Africæ, & Americæ ſita, eo modo, quo illa tempore hujus tractatus poſſederunt, & commodis illorum uſi fruiti ſunt.

Ceduntur Fæderato Belgio omnia loca, per Luſitanos a Belgis capta & occupata ab anno 1641. *quæque Belgæ, illæſo hoc fædere, in poſterum erunt occupaturi atque poſſeſſuri, &c. Cum ſtipulatione atque conventione ulteriore, ut Hiſpanis integra maneret Navigatio ad Indias Orientales, eo modo, quo illam habebant aut exercebant tempore hujus fæderis, neque liceret illis Orientem verſus ulterius progredi, aut* (ut verba habent) *ulterius ſe extendere.*

Quemadmodum etiam incolis Fœderati Belgii interdicitur commerciorum cauſa frequentare loca Caſtellana, in India Orientali ſita.

Quod autem ad Occidentales Indias attinet, prohibentur itidem ſubditi atque incolæ Regnorum, Provinciarum, & agrorum altememorati Regis & D. D. Ordinum, Navigationem & commercia exercere ad loca, portus, Caſtella, & Fortalitia, ab alterutra parte occupata, aut ubi ſtationes ſive domus, mercaturæ cauſa inſtitutas, habent &c.

§. III.

De ſententia horum articulorum, aut ſignificatione verborum, quibus antiquitus concepti fuerunt, nunc anxiè inquirere inutile eſſet, & præter jus & æquum. Tempus enim & conſuetudo plurimorum annorum eorum mentem & voluntatem ſatis declaraverunt, & de illis quæ a continuo uſu interpretationem certam receperunt, poſtea amplius diſputare, jura noſtra non ſinunt, ut ex Abbate, Roderico Suario, aliiſque multis affirmat Solorz. *Lib. III. de Jure Indiarum Cap.* 2. *n.* 45. *Qui omnes ſtatuunt, legem, quantumvis dubiam, a conſuetudine ita interpretari, ut a tali conſuetudine non ſit recedendum.* Et paulo poſt: *Opinio quippe generalis, ab antiquo derivata, & convenientibus rationibus ſuffulta, habetur pro veritate.* Nihil autem eſt, quod magis convenientibus rationibus ſuffultum autumare poſſumus, quam *id, quod Princeps de conſilio ſuorum Procerum ac ſapientum fecit, tunc enim omnia*

De iis, quæ a Principe geſta ſunt, atque uſu plurimorum annorum interpretationem certam receperunt, non eſſe amplius diſputandum.

Digitized by Google

nia legitime acta præſumuntur, & cum juſta cauſa, ita ut poſtea impugnari, vel in dubium revocari non poſſint, obſtante nimirum exceptione ſententiæ, & rei judicatæ, quæ ex ejusmodi conſultationibus, aſſertionibus & diligentiis oritur, ut ait idem Solorzanus *Lib. III. Cap.* 2. *n.* 41.

§. IV.

Societas Indiarum Orientalium Federati Belgii intra limites ſuos per tempus longiſſimum negotiata eſt, ſine turbatione Hiſpanorum, nedum Incolarum Belgii Hiſpanici.

Centum & plus quam viginti anni jam elapſi ſunt, ex quo Societas Indiæ Orientalis Fæderati Belgii navigationem, & commercia, ſecundum Privilegia ſua (quæ Rex Hiſpaniarum anno 1609. primo per fædus Induciarum ægrè quodammodo admiſit, deinde poſt ſatis longas & maturas deliberationes, anno 1648. ſolenni pacis fædere ad omnem effectum pleniſſimè confirmavit, atque ut defenderentur promiſit) in Indias Orientales exercuit. Negotiata eſt prædicta Societas ab hoc tempore pacis, intra limites ſibi conceſſos, & fædere firmatos, ſine ulla memoranda oppoſitione, aut turbatione a parte Hiſpanorum, nedum a Brabantis aut Flandris facta; utpote quibus navigatio illa & Commercium, ut & omnibus alienigenis, præter Hiſpanos, non tantum Pontificum Romanorum Conſtitutionibus, ſed etiam Regum ac Principum ſuorum legibus, erant interdicta. Solorz. *Lib.* 2. *Cap.* 24. *n.* 16, 24, 29. *& ſeqq. Cap.* 25. *n.* 71. *&* 79. ubi affirmat, per alienigenas intelligi omnes ſubditos, quibus ſpeciali Regis conceſſione non erat permiſſum navigare aut mercaturam exercere, ad Indiarum Regiones, quo numero habebantur Arragonenſes, Belgii incolæ, aliique, ſicut accuratius hæc omnia explicantur ab Hiſpano Juriſconſulto Juan Evia de Bolano, *in Curia Philippica de Commercio Terreſtri Lib.* 1. *Cap.* 1. *n.* 36. atque etiam conſtat *ex Reſponſis Legatorum Regis Hiſpaniæ apud* Aitzma *ad annum* 1646. editionis in 4to. pag. 290.

§. V.

Belgii incolis omne Commercium ad Indias, ſive Orientales, ſive Occidentales, ab omni tempore penitus prohibitum fuiſſe, legibus, fæderibus, & diverſis actis monſtratur.

Præterea Belgii incolis ſpeciatim iſtam navigationem & Commercia prohibita videmus per Inſtrumentum Ceſſionis, quo Hiſpaniarum Rex, Belgii tunc temporis Princeps, illas Provincias ceſſit, & tradidit Sereniſſimis Archiducibus Alberto & Iſabellæ, cujus art. 8. cautum: *Ne Archiducibus, aut illorum ſucceſſoribus aut ſubditis, unquam fas eſſet, navigationem & Commercia exercere ad Indias Orientales, vel Occidentales, ſub pœna commiſſi & privationis illarum Provinciarum, & ſi ſubditorum aliqui adverſus ea feciſſent, in illos graviter animadvertendum fore.*

Per-

Permanſit Belgium Hiſpanicum in iſta prohibitione, per Fædus Induciarum anni 1609. art. 4. deinde per fædus pacis Monaſterienſis ratione Fæderati Belgii ex ſtipulatu D. D. Ordinum *ne Rex Hiſpaniarum*, tunc iterum Belgii Princeps, *in Indiam Orientalem ulterius ſe extenderet.* Permanſit denique per noviſſimum fædus, quod notum eſt ſub nomine *Traité de Barriere*, pactumque inter Auguſtiſſimum Romanorum Imperatorem Carolum VI. & Sereniſſimum Magnæ Britanniæ Regem, nec non Præpotentes D. D. Ordines Fæderati Belgii, Antverpiæ anno 1715. art. 1. quo Belgicæ Provinciæ, altememoratæ Cæſareæ Majeſtati, tanquam Regi Catholico, & Glorioſiſſimi Caroli ſecundi, Hiſpaniarum Regis, Hæredi & Succeſſori, ea lege traduntur, *ut Cæſarea ſua Majeſtas illas Provincias habeat iisque utatur fruatur, ſicut poſtremo defunctus Rex eas habuit, & uſus fruitus eſt, aut habere & uti frui debuerat, ſecundum noviſſimum fædus Riſvicenſe.*

§. VI.

Rex Hiſpaniarum poſtremo defunctus Belgicas Provincias habuit ſine navigatione aut Commercio ad Indias.

Habuiſſe autem & poſſediſſe omnes prædeceſſores Cæſareæ ſuæ Majeſtatis, & ſupremum Hiſpaniarum Regem, easdem ſine navigatione & Commercio ad Indias Orientales, vel Occidentales, tam antè quam poſt fædus pacis Monaſterienſis, adſtructione non indiget. Nam de noſtris temporibus id ſcimus, de vetuſtioribus autem videri poteſt Emanuel a Meteren *ad annum* 1600. *fol.* 458. Ubi narrat, cum initio præteriti ſeculi quidam mercatores Antverpienſes tentaſſent Commercia ad Indias Orientales exercere, Regem Hiſpaniarum illud tam ægre tuliſſe, ut poſt varias ſeverasque comminationes, Antverpienſes illud admiſſum gravi mulcta 600000. ducatorum luere neceſſe habuerint.

Simile quid cum relatione ad limites noſtros, atque ad aſſertionem articuli quinti pacis Monaſterienſis, in India Orientali accidiſſe conſtat ex actis ſupremi Senatus Indiarum Belgicarum, die 24. Aprilis 1653. quum quidam ſubditus Hiſpaniæ, natione Brabantus forſitan aut Flander, nominatus *Baſtianus Brouwer*, impetrata ad hoc venia ab Hiſpaniarum Rege navigationem inſtituiſſet ad Oras Sinenſes, ubi maximo cum lucro commercia exercebat, atque hoc notum fieret prædicto Senatui Indiarum Belgicarum, iſte re ritè perpenſa, ſtatim ſequenti ſenatusconſulto ita proſpexit.

Digitized by Google

Extractum ex actis Præſidis & Conſiliariorum Indiæ Orientalis Fæderatarum Provinciarum, Bataviæ.

Extract uyt de Reſolutien door den Gouverneur Generael en de Raden van Nederlands Indien tot Batavia genomen op

Martis die 24. *Aprilis* 1653.

Dingsdag den 24. April 1653.

QUoniam articulo 5. fæderis pacis cum Rege Hiſpaniarum icti, expreſſè cautum pactumque eſt, quod ſubditi altememorati Regis retinebunt navigationem ſuam in Orientali India, eo modo, quo illam tunc temporis exercebant, neque liceret illis ulterius ſe extendere; & nos, ex relationibus miniſtrorum Tonquinenſium, certiores facti ſumus, quod quidam ſubditus Regis Hiſpaniarum nomine *Baſtianus Brouwer*, impetrata ad hoc venia ab Hiſpaniarum Rege, quotannis frequenter naviget inter Tonquin, Quinam & Cambodiam, ubi Hiſpanis tunc temporis navigatio nulla fuit, atque ibi, cum magno detrimento commercii noſtri, quæſtus non modicos facere ſoleat, viſum eſt Senatui, omnibus rite perpenſis, dicto *Baſtiano Brouwer* iſtam navigationem, ex vigore dicti articuli, prohibendam eſſe, atque eum in finem naves noſtras, quæ ad illas oras navigaturæ ſunt, jubere & poteſtate inſtruere, ut eum, ſi euntem aut redeuntem in mari offendant, detineant, detentum-

A*Lſo by het* 5. *articul van het Vreedens tractaet met de Kroone van Spanjen gemaekt expreſſelyk geſtipuleert en verſproken zy, dat de Onderdanen van gemelde Kroone in Ooſt-Indien ſullen blyven by haere vaerten in ſodaniger voegen als ſy de ſelve als doen hadden, ſonder hen verder te mogen extenderen, en wy uyt de Tonquinſe advyſen berigt worden, hoe eenen* Baſtiaen Brouwer, *Onderdaen van Spanjen, en met Spaenſe Commiſſie voorſien, jaerlycx ſterk over en weeder is varende, tuſſchen Tonquin, Quinam en Cambodia, alwaer ſy doen ter tyd geen vaert gehad hebben, ende groote negocie aldaer is dryvende tot præjudicie van onſen handel in die quartieren, ſoo is na overleg van ſaken goedgevonden den ſelven* Baſtiaen Brouwer *de ſelve vaert uyt kragt van 't voorſz. articul te verbieden, ende onſe ſcheepen, die om dien Oord gedeſtineert zyn, ofte nog ſullen worden, te authoriſeeren en gelaſten den ſelven in Zee in het gaen of komen reſcontrerende, aen te ſnoeren, ende na Tayoan of herwaerts, na het beſt geleegen ſal komen, op te brengen, ſonder hem eeven-*

Digitized by Google

tumque ad Tayonam, aut huc quidem, prout commodiſſimè poterunt, transmittant. Ne tamen ipſi, vel navi ipſius, aut mercibus ulterius noceant, vel vim aut damnum inferant, quam ad cuſtodiendum illum erit neceſſe. At ſi ſe defendat, & prior ad vim inferendam occaſionem præbeat, licebit illis contraria vi jus noſtrum exſequi.

* venwel aen lyf, ſchip off goederen te beſchadigen, ofte eenige overlaſt off gewelt aen te doen, verder als de verſekering van dien nootwendig ſal vereyſchen, ofte ten ware hem ter weere ſtelde, ende eerſt oorſaek tot fytelykheden quam te geven, als wanneer ons regt ook met contrarie middelen vermogen te mainteneren.*

Hoc fideliter extractum cum actis Præſidis, & Conſiliariorum Bataviæ, quæ Amſtelædami ſervantur, convenire

Atteſtor

A. Westerveen, *Societatis Indiarum Orientalium Fæderati Belgii a conſiliis & ſecretis.*

Verklare ik ondergeſz. Advſcaet der Generale Nederlande Ooſt-Indiſche Comp. het bovenſtaande geextraheerde met de Reſolutie van den Gouverneur Generaal en Raaden van Batavia, alhier te Amſterdam beruſtende, te accorderen.

A. Westerveen.

Ex quo factum eſt, ut, non tantum ille *Brouwer* ſed & cæteri Hiſpaniarum Regis ſubditi, ab iſta navigatione abſtinuerint; Neque Rex hoc graviter tulit, neque ſubditorum quiſquam in contrarium quid poſtea attentavit.

§. VII.

Legibus & fæderibus, quæ commercia ad Indias prohibent, incolæ Belgii Hiſpanici parere numquam detrectarunt.

Habes ergo a parte Fæderati Belgii probationem poſſeſſionis, ex juſta cauſa, per tempus longiſſimum continuatæ: ab altera parte, ſcientiam & patientiam Belgii Hiſpanici, conſenſu Procerum ipſorum, ſolenni ritu aliquando etiam confirmatam.

Nam ne vetuſtiora repetam, ut ſunt ſupra memoratæ Conſtitutiones Pontificum Romanorum, & Regum Hiſpaniarum, ſub pœnis excommunicationis, aliiſque gravioribus, omnes alienigenas præter Hiſpanos ab aditu Indiarum ſecludentes; videamus modo, quid tempore, quo Navigationis & Commercii illius interdictum, juſſu Principis, nominatim contra Belgii Hiſpanici incolas, intentaretur, acciderit: Nempe, cum Inſtrumento Ceſſionis, quo Provinciæ Sereniſſimis Archiducibus traditæ ſunt, conceptis verbis cautum eſſet: *Ne ſubditis*

Digitized by Google

ditis illarum liceret Commercia ad Orientales ſeu Occidentales Indias exercere, nemo Procerum oblocutus eſt, nemo proteſtatus; ſed illam legem, utcunque nunc dura videatur, ſcientes prudenteſque ſubierunt: neque juramentum fidelitatis ſuper ea præſtare hæſitaverunt; ut colligi poteſt ex notatis a dicto Van Meteren *Lib. XXII. in princip. fol.* 442. *verſo.* Ubi diverſa quidem gravamina recenſentur, quæ Belgii Proceres contra receptionis conditiones, ſive *Lætum introitum Archiducum* moverunt; ſed de prohibito Commercio ad Indias nullum verbum reperitur; proteſtatus nemo eſt, cum Hiſpaniarum Rex fœdus Pacis Monaſterienſis cum Fæderato Belgio iniret; proteſtati denique non ſunt, cum Sacra Cæſarea ſua Majeſtas nuperrime eaſdem provincias reciperet, ea lege & modo, quo Hiſpaniarum Rex ſupremus eas poſſederat, aut poſſidere debuerat.

§. VIII.

Uſus & poſſeſſio longiſſimi temporis, ſciente & patiente adverſario, eum excludit, etſi titulus deficeret: præcipue in principalibus cauſis.

Si ad fundandum jus noſtrum nihil aliud afferri poſſet, atque ipſe titulus, ſeu acquirendi modus legitimus Societati privilegiatæ Indiæ Orientalis Fæderati Belgii deficeret, iſque tam dubius quam certus, tam putativus quam verus reperiretur, credo ſufficeret, non tantum ad poſſeſſionem more antiquo retinendam, ſed etiam ad repellendos eos, qui eandem turbare tentarent, quod in hoc caſu liquido probare poſſumus per ea, quæ habet Solorzanus *de Jure Indiarum Lib. III. cap.* 3. *n.* 21. *Nam ſi ratio excuſandarum vel minuendarum litium inter privatos præſcriptionem induxit, longe fortius ad Principum cauſas eandem porrigere convenit: cum omnes ipſorum ditiones hac ſola, ut plurimum, antiquitatis tuitione ſubſiſtant.* Et paulo poſt: *Cujus vim & effectum ſi quis temeraria doctrinæ novitate convellat, nihil aliud, quam bellorum ſemina, quibus totus mundus ardeat, in orbem injiciet.* Vide eundem Solorz. *Lib. III. cap.* 1. *n.* 8. *& ſeqq. cap.* 2. *n.* 40. *& ſeqq. cap.* 3. *n.* 74.

§. IX.

Titulus, quo Societas Belgii Fæderati Indias Orientales poſſidet, præcipuus eſt Acquiſitio in bello, pacis fædere confirmata.

Ne tamen quid deſit, de titulo nunc etiam inquiramus. Titulus ſive modus acquirendi, quo Societas Indiæ Orientalis, ex autoritate Præpotentium D. D. Ordinum Fæderati Belgii Oppida, Caſtella, Fortalitia, quæque ab iis dependent, in India Orientali adepta eſt, & tractum aliquem, Commerciorum cauſa, ſibi liberum ab Hiſpanis ſtipulata eſt, cum excluſione omnium ſubditorum Regis, inter alia præcipuus eſt *Acquiſitio in bello*, quæ poſtea ſolenni Pacis fædere confirmata eſt. Quod verbo hic allegaſſe & præmonuiſſe ſufficiat; primo ut cauſa hæc diſtinguatur ab illa, quam *H. Grotius*, aliique maris liberi vin-

Digitized by Google

Quæſtionem hanc multum differre ab ea, quæ quondam inter Grotium Solorz. alioſq. controverſa fuit.

vindices quondam defenderunt contra *Solorzanum*, & qui eum ſecuti ſunt: quibus nunquam controverſum fuit, an maria, quantumvis libera, conventione duorum Principum ita occupari aut dividi poſſint, ut unus ab alterius terminis, ſecundum pacta conventa, abſtinere debeat; ſed id præcipue, an Princeps aliquis uſum maris ita ſibi vindicare, & præſcribere poſſit, ut alterum inſcium, invitum, & non conſentientem ab eo in poſterum prohibere valeat. Deinde etiam, ut diſcrimen, quod faciendum eſt inter pacis & belli tempora, hic rite obſervetur; quatenus nempe Auſtriaco-Belgæ pacis tempore ſibi idem licere putant, quod a Belgis Fæderatis, non niſi flagrante bello peractum, & poſtea a Rege Hiſpaniarum Pacis fædere confirmatum eſt; dum prætendunt quæſtiones iſtiuſmodi decidendas eſſe ex jure gentium primævo, quo ferè omnia erant communia, cum tamen doctis & indoctis æque notum ſit, jure, quod hodie obtinet, & apud omnes gentes peræque cuſtoditur, plurima diſtincta eſſe, quæ antiquiſſimo tempore, indiſtincta fuerunt; plurima pactis definita, quæ ante incerto jure fluctuaverunt, & ſæpe graviſſimarum litium atque bellorum cauſam præbuerunt. Qui ſub prætextu commercii exercendi ad loca, quæ quaſi neutrarum partium, & ſui juris ſunt, adeo ut commercia unicuique gentium concedere poſſint, licere ſibi exiſtimant intrare fines noſtros, ibi navigare, negotiari, fortalitia, caſtella, oppida, ſtationes mercaturæ cauſa erigere, eademque pecunia, vel armis acquirere, aliaque facere, quibus lucra Societatis noſtræ intercipiantur; quum ex iis, quæ contigerunt tempore, quo fædus Induciarum cum Fæderato Belgio exierat, liquido conſtet, Regem Hiſpaniarum bellum quidem reſuſcitaſſe, ob id ſolum, quod Belgæ Fæderati ad Indias Orientales navigarent, licet abſtinerent a locis Caſtellanorum, neque ullo fædere vel pacto ad abſtinendum a Maris uſu eſſent obligati. Vide *Art.* 4. *Tract. Induc. Anni* 1609. Solorz. *de Jure Indiarum*, *Lib. II. Cap.* 25. *n.* 83.

Conceſſionis quam dederat Belgis Fæd. ut liceret illis navigare ad loca, quæ ſui Juris erant, Regem Hiſp. poſtea pænituit.

Quo pacto ſingula oppida, caſtella, portus, fortalitia, aliaque loca coëmtione, conventione, aut armis, partim a Luſitanis, partim ab Indicis regulis, partim etiam ab Hiſpanis per Societatem Fæderati Belgii capta & acquiſita ſint, hic enarrare longum foret & inutile; quoniam, ſi poſt tam diuturni temporis actum, de iis quæ ab ipſo uſu & conſuetudine interpretationem certam receperunt, hodie inquirere liceat, id tantum agendum videtur, ut accuratius examinemus, quid inter Regem Hiſpaniarum, & Fæderatum Belgium, Articulis Pacis Monaſterienſis 5. & 6. conventum ſit, tam ratione *Rei*, de qua convenerunt, quam ratione *Perſonarum*, quæ ſub ea conventione comprehenduntur.

§. X.

Articuli 5. & 6. pacis Monaſterienſis explicantur, & primo inquiritur, quid ratione rei conventum ſit Art. 5.

Ratione *rei* objectum præcipuum conventionis, ſecundum Articulum quintum, eſt diviſio Indiarum Orientalium in duas partes; quarum pars Occidentalis, incipiens a Philippinis inſulis, vulgo *de Manilhas*, cederet Hiſpanis, pars Orientalis, incipiens a Moluccis, integra maneret Societati Indiæ Orientalis Fæderati Belgii.

Hiſpanis neceſſe eſſet Navigationem ad Indias Orientales inſtituere eodem modo, quo illam tempore iſtius Fæderis exercebant habebantque, neque liceret illis Orientem verſus ulterius progredi, ſive, ut verba ſe habent, *ulterius ſe extendere*.

Diviſio ea ſimilis fere eſt iſti, quam Anno 1493. fecit Pontifex Maximus Alexander VI. referente Solorzano *Lib. I. Cap. 6. n.* 68. *& ſeqq.* Qui, cum lis oriretur de limitibus Navigationis & Commercii, inter Hiſpanos & Luſitanos, eaque ex compromiſſo ad ejus arbitrium delata eſſet, cognita Regis utriusque cauſa, Globum terræ medium quaſi diſſecuit, per lineam ſeu Meridianum a polo Arctico ad Antarcticum, ad punctum circiter 343. gradus longitudinis, ſive, quod eodem fere redit, ad leucam 340. a Capite viridi, ita ut pars Orientalis cederet Luſitanis, ob juris antiquitatem, pars Occidentalis Hiſpanis. Et ne alter alterius fines ingrederetur, ſtatuit, ut Luſitani ad ſolis ortum, Hiſpani ad occaſum iter ingrederentur; neque Hiſpanis liceret uti via a Luſitanis aperta, id eſt navigare ultra promontorium *Girania*, hodie dictum *Bonæ Spei*, ſive *Cabo de Bonne Eſperançe*. Quam diviſionem cauſam præbuiſſe Solorzanus ibidem refert, ut tam anxiè à Magellano, & aliis navigatio ad Moluccas per maria, extra Luſitanorum limites poſita, quæreretur: atque ut ſuper iisdem inſulis novæ lites excitarentur, quoniam uterque Rex eas ſuis finibus comprehendi contendebat, variis rationibus & prædicti Meridiani computationibus hinc inde perpenſis; quamobrem tandem convenerunt, ut Caſtellæ Rex illas Luſitanis 350000. ducatis oppignoraret. Vide porro Eundem *Lib. II. Cap.* 14. *n.* 17. *&* 18.

Hoc igitur pacto Luſitani Moluccas inſulas poſſederunt, ſed varia bellorum fortuna; recuperantibus illas, modo Hiſpanis, modo Luſitanis, tandem etiam Belgis, qui ſecundum pacis Fædera cum Luſitanis & Hiſpanis percuſſa, alias adhuc jure Dominii obtinent.

De Philippinis raro lis fuiſſe legitur, quum ſemper fere Hiſpanorum ditioni fuerint accenſæ. Cellarius *Geog. Noſt. Temp. Cap.* 23. Solorz. *Lib. I. Cap. 6. n.* 74.

§. XI.

Digitized by Google

§. XI.

His ita breviter præmiſſis, facilius quodammodo percipientur verba memorati art. 5. *Ut ſcilicet Hiſpanis integra maneret navigatio ad Indias Orientales, eo modo quo illam exercebunt, tempore hujus Federis*, id eſt per fretum Magellanicum, aut ſupra promontorium *Hoorn* ad Philippinas inſulas, quoniam alio itinere uti, nempe ſupra promontorium Bonæ Spei, ſententia Pontificis Maximi, ſupra allata, iis erat interdictum.

Hiſpanis non licere ſecundum conventionem in Indias Orientales ſe extendere, ultra Philippinas inſulas, oſtenditur.

Dico *ad Philippinas inſulas*, nec ultra; ſecundum id, quod Directores Societatis Indiæ Orientalis, tunc temporis P. P. D. D. Ordinibus propoſuerant per Conſultationem, quæ reperitur apud Aitzma *ad annum* 1645. *pag.* 87. his verbis:

Quoniam Commercia ad Orientales & Occidentales Indias erant præcipua capita mandati legatorum, mercatores Societatum illarum exhibuerunt P. P. D. D. Ordinibus has conſultationes.

Alſoo de Commercien in Ooſt- ende Weſt-Indien waeren van de principaelſte ingredienten der inſtructie, ſoo hebben die van de ſelve Comp. aen haer Hog. Mog. overgegeeven deeſe conſideratien.

Conſultatio mercatorum, qui in India Orientali negotiantur.

Quanquam mercatores Societatis Indiæ Orientalis è re magis eſſe putant, bellum cum *Caſtellanis* in India Orientali continuari, quoniam æque ac in bello ſemper in armis atque ad defenſionem parati eſſe cogantur, ſperant tamen, Præpotentes D. D. Ordines, ſi pax aut induciæ fiant, curaturos eſſe, ut *Caſtellani* navigationem ſuam ſervent eo modo, quo illam hactenus eò inſtituerunt, & ne liceat illis ulterius ſe extendere. Quæ omnia ſummæ prudentiæ po-

Conſideratien van de Ooſt-Ind. Negocianten.

A*Lhoewel de Ooſt-Ind. Comp. of Negocianten, dienſtiger ſoude oordeelen in den oorloge met de* Caſtilianen *in Ooſt-Indien te continueren, vermits ſy dog geſtadig met de wapenen in de hand op haer hoede, en defenſie moeten ſtaen, ſoo vertrouwen ſy dogh, dat uwe Ho. Mo. in Cas van tractaet van vreeden of treves ſodanige ſorge dragen ſullen, dat die voorn.* Caſtilianen *gelaten worden by haer vaert, ſoo ſy de ſelve nu aldaer nog hebben, ſonder hun vorder te mogen extenderen, alle 't welke ſy de hoge wyſheyt* van

Potentiſſimorum Dominorum Ordin. commendamus.

Summopere tamen conſiderandum eſſe, cum reverentia, putamus, ſi forte *Hiſpaniarum Rex* Indias Luſitanorum armis invadere vellet, & ſub prætextu illos reducendi ad ſuam obedientiam, bello laceſſeret, illud fieri non poſſe, niſi cum magna moleſtia atque periculo Societatis Indiæ Orientalis, quæ hoc modo continuè infeſtaretur ac maximum inde detrimentum ſentiret. Quam obrem, cum reverentia, exiſtimamus, neceſſarium eſſe, ut (Hiſpani) ab Indiis Luſitanorum etiam arceantur.

van uwe Ho. Mo. vorders bevolen ſullen laten.

Synde niet te min onder reverentie ſeer conſiderabel, of het gebeurde dat den Koningh van Spanjen *in Portugaels Indien met groote magt ſoude mogen verſchynen, onder prætext van de Portugyſen onder ſyn gehoorſaemhyt te reduceren, ende dien volgens haer oorloge aendede, dat zulcx niet ſoude konnen geſchieden, als met groot bedenken ende pericułen van de Geoctroyeerde Ooſt-Ind. Comp. die daer door in een geſtadig alarm, tot haer groote koſten ſoude gehouden worden, ende waerom ſy dan ook, onder reverentie, nootſakelyk uyt Portugaels Indien ſullen moeten gehouden worden.*

Durum videbatur Hiſpanis, & valde iniquum huic legi, *de ſe non ulterius extendendo*, conſentire, uti conſtat ex reſponſis legatorum Hiſpanorum, quæ notata ſunt in Actis Legatorum Fæderati Belgii, 7. Febr. 1647.

INiquum eſſe Regem impedire velle progreſſum ~~facere in~~ Braſilia aut in India Orientali adverſus Luſitanos, ipſi rebelles: aut in India Orientali navigationem & Commercia non excercere ad alia loca, quæ ſui juris erant, aut Commercium concedere poterant.

H*Et ware onredelyk den Ko~~ning in Braſiel~~, en in Ooſt-Indien te willen beletten, progres te doen op de Portugeeſen ſyne Rebellen; ofte in Ooſt-Indien ſig niet te extenderen op andere plaetſen, die haer eygen meeſter zyn, ofte den handel mogten toeſtaen.*

Conſenſerunt tamen poſt ſatis longas & crebras deliberationes Hiſpaniarum Regis Legati, ſecundum formulam à Legatis Fæderati Belgii exhibitam. Mirati ſunt multi illam Hiſpanorum in ea re facilitatem, imprimis Galli, ut videre licet in epiſtola Legatorum Chriſtianiſſimi Regis data 21. Dec. Anno 1646. quæ extat in libro, cui titulus:

Digitized by Google

lus : *Memoires & Negociations ſecretes de la Cour de France, touchant la Paix de Munſter. Une autre choſe,* ſcribunt Legati, *qui nous donne à penſer, eſt le relâchement des Eſpagnols ſur le fait des Indes, qui eſt ſans doute l'un des plus conſiderables Articles de tout le Traité, au quel les Hollandois, trouvent un avantage, qu'ils n'avoient pas eſperé &, qui ne leur a pas été accordé ſans quelque motif extraordinaire. Le Roi d'Eſpagne conſent de ne pouvoir étendre ſes limites dans les Indes Orientales, & de les borner à ce qu'il occupe preſentement.*

§ XII.

Ratio diviſionis Indiarum Orientalium ſecundum art. 5. redditur.

Sed uti ſæpe bonorum malorumque fines ſub diverſa ſpecie apparent, atque ex bonis mala, ex malis apparentibus bona ſequuntur; ita tempus poſtea docuit, optimo & prudentiſſimo conſilio ad utriusque partis, & communem Orbis Chriſtiani utilitatem, ita pactum conventumque eſſe. Neceſſe enim videbatur, ut ſpatium aliquod poneretur medium ad ſeparandum Orientem ab Occidente, ad exemplum ſupra memoratæ diviſionis Pontificis Maximi, qui eo, ni fallor, intuitu terrarum orbem ita medium diviſit, atque alterum prohibuit alterius iter ingredi, ne Oriens cum Occidente, ratione commerciorum, nimium conjungeretur. Nam ſi Hiſpanis integrum manſiſſet ſupra promontorium *Bonæ Spei* Orientem verſus navigare, aut ab Occidente ſupra Philippinas inſulas eodem ulterius ſe extendere, facile totius Orientalis Indiæ Commerciis potiri potuiſſent, eaque cum Occidentalibus Indiis communicare; quo facto penitus actum fuiſſet de Commerciis Europæorum ad illas oras; quum Orientalis India plurimas res ſuppeditet, quibus Occidentalis indiget; & vice verſa, Occidentalis argentum, aliaque pretioſa, quæ in Orientali India maxime appetuntur.

Conſtituerunt igitur viri ſummi & ſapientes illius temporis, eum in finem, Philippinas inſulas, tanquam obices & propugnacula, ad præcludendam viam ab Oriente ad Occidentem; uti ab altera parte Moluccæ Belgis relictæ ſunt, ne Hiſpani Orientem verſus, ſive commerciorum, ſive armorum, ſive alterius cujuscumque rei cauſa, ulterius progrederentur; nec Commercia exercere poſſent, non tantum ad ea loca, quæ Belgis erant ſubjecta, ſed nec ad ea, *quæ ſui juris erant, & Commercium aliis gentibus concedere poterant*; ut nec *ad loca Luſitanorum*, qui tunc temporis magnam Indiæ Septentrionalis partem tam intra quam extra Gangem obtinebant; quæ omnia per Regem Hiſpaniarum Fæderato Belgio ceduntur & reliquuntur, dicto art. 5. Ejusmodi autem jus, ſive juris ceſſionem, hodie pro dominio haberi, licet vere dominum non faciat, arguit Seldenus *De Dom. Maris Lib. I. Cap.* 17. his verbis: *Idem titulus ſæpe*

Digitized by Google

occurrit in Regum veterum Luſitaniæ Diplomatibus, unde eos Commerciorum, negotiationis & navigationis Dominos, & Heros eſſe, & agnoſci ſcribit Valdeſius. Dominum vero quem eſſe poſſe navigationis in mari, & Commercii, abſque maris dominio, non aliud eſt, quam agro uti frui, alios jure arcere, nec tamen dominum eſſe.

§. XIII.

Prohibitionem articuli 5. pacis Monaſterienſis; de ulterius non progrediendo in Indias Orientales, etiam ad Belgii Auſtriaci Incolas pertinere, variis Argumentis evincitur.

Sic ſoluta quæſtione prima, quid ſcilicet ratione *rei* dicto articulo 5. pacis Monaſterienſis comprehendatur, reſtat ut de *perſonis* nunc paucis agamus; atque inquiramus, utrum Rex Hiſpaniarum omnes ſuos ſubditos eodem obligaverit, an vero quosdam ſive partem tantum? & ſpeciatim an Belgii Hiſpanici, hodie Auſtriaci, incolæ, iſta obligatione comprehendantur nec ne? Quod omnino affirmandum eſt, quoniam naturaliter verum eſt, quòd Rex fædus faciens, aut contrahens, fœdus feciſſe aut contraxiſſe intelligitur, pro omnibus ſuis Subditis, niſi quosdam exceperit; & in hoc caſu eò manifeſtius liquet, quia per inſtrumentum ratihabitionis, quod Rex dedit, non ſolum tanquam *Rex Hiſpaniæ*, *ſed tanquam Dux Brabantiæ & Comes Flandriæ*, *expreſſe obligavit omnes ſuos ſubditos & Vaſallos, omnium Regnorum, dominiorum & ditionum ſuarum, nullis exceptis.*

Occurritur objectioni, quæ ex variantibus art. 5. & 6. verbis quibusdam, formatur.

Objiciat aliquis, illos tamen non omnes nominari artic. 5. pacis Monaſterienſis, ubi ratione Indiarum Orientalium nominantur *Hiſpani* & *Caſtellani*, at in artic. 6. ratione Indiarum Occidentalium, *omnes ſubditi Regnorum & Provinicarum domini Regis*, *& D. D. Ordinum*; & quærat forte, unde hæc differentia? Reſpondeo, differentiam hanc ortam videri ex differentibus ſive diverſis verbis, quibus Directores Societatum Indiarum *Orientalium* & *Occidentalium* uſi ſunt in conſultationibus illis, quas ad petitionem D. D. Ordinum dederunt Anno 1645. de rebus Indiarum. In quibus Conſultationibus Directores Societatis Indiæ Orientalis paſſim utuntur voce *Caſtellanorum vel Hiſpanorum*; Directores Societatis Indiæ Occidentalis utuntur promiſcue vocibus *ſubditorum Hiſpaniæ*, *Regis Caſtiliæ*, & *Caſtellanorum*, ut videre licet in Conſultatione Societatis Indiæ Orientalis, quam ſupra exhibuimus ex Aitzma *pag.* 87. & apud eundem pag. 89. etiam id patet ex Conſultationis Societatis Indiæ Occidentalis articulo 6. verbis ſequentibus:

S*Ubditis Hiſpaniæ* non licebit navigare, ad portus vel loca aliqua, aut Commercia exercere ubi Societas Indiæ Occidentalis

Ca-

D*At de* Onderdanen van Spanje *geenſins ſullen vermogen te varen off te handelen in eenige Havens off plaetſen, daar de Weſt-*

Ind.

Caſtella quædam, fortalitia, ditionem, aut ſtationes mercaturæ cauſa habeat.

Ind. Comp. eenige Kaſteelen, Forten, en Gebied, off Logien ſyn hebbende.

Item, pag. 106.

NEque licebit *prædicti Regis Caſtiliæ ſubditis* ullo modo Commercia exercere, aut navigare ad portus, in quibus Societas Indiæ Occidentalis nomine Præpotentium D. D. Ordinum, Caſtella quædam, fortalitia, ditionem, aut ſtationes habet, niſi vice verſa *Caſtellani* dictæ Societati *concedant* ſimile Commercium ad omnes regiones & loca, quæ ad prædictum *Caſtiliæ regem* pertinent.

EN *ſullen de* Onderdanen van de voorſz. Koning van Caſtilien *geenſins vermogen te vaeren off handelen in eenige havens off plaetſen, daer de Weſt-Ind. Comp. in de name van haar Ho. Mo. eenige Kaſteelen, Forten, Logien off Gebiedt is hebbende, 't ſy ſake dat* vice verſa *gelyke handelling van de* Caſtilianen *aen de voorſz. Comp. wordt* vergunt, *in alle quartieren onder de voorſchreeve* Koningh van Caſtilien *behoorende.*

Quoniam autem legati & auctores fæderis Monaſterienſis ipſiſſima verba Conſultationum illarum in articulis, 5. &. 6. fere ſecuti ſunt, eaque pro ſynonymis & æquipollentibus tunc temporis habebantur, inde magis caſu quam conſilio iſta vocum differentia irrepſiſſe videtur. Nam ſi aliter verba accipiantur, eaque ſtrictè, ſecundum ſenſum Geographicum, interpretari velis, nemo mortalium expedire poterit, quis hic ſit in obligatione, aut quatenus unusquisque contrahentium teneatur. Vox *ſubditorum Regis* latius patet quam *Hiſpanorum*, Hiſpanorum iterum latius quam *Caſtellanorum*, quum Caſtilia proprie dicta; ſive veterem, ſive novam intelligas, vix tot urbes comprehendat, quot Hiſpania Regna. Unde etiam videmus apud Aitſma, *pag.* 104. quod Rex Hiſpaniarum, qui ante fædus Monaſterienſe, *Rex Caſtiliæ* vocabatur, tempore iſtius fæderis, titulo *Regis Hiſpaniarum* ſit auctus.

Deinde ſi regem tantummodo *quosdam*, & non *omnes* ſubditos obligaſſe ponas, quid Reip. Fæderati Belgii prodeſſet, aut quomodo ſenſui fæderis ſatisfieret, ſi Rex verbi gratia, per *Arragonenſes*, quibus jus commercii ad Indias non competebat, aut per *Brabantos*, quibus id ſpeciatim erat interdictum, faceret id, quod per *Hiſpanos* aut *Caſtellanos*, facere non liceret? aut quid Regem Hiſpaniarum juvaret, ſi D. D. Ordines Fæderati Belgii, per eos ſubitos, qui extra ſeptem Provincias habitant, & partem illarum non faciunt, (vulgo *het*

Diſtrict

Digitized by Google

Diſtrict van de Generaliteit) id fieri ſinant, quod, reſpectu Indiarum Hiſpanicarum, incolæ Septem Unitarum Provinciarum facere prohibiti ſunt?

Genuina dicti artic. explicatio.

Actus agentium magis interpretandi ſunt ut valeant, quam ut pereant: & ſi quid caſu minus diſtincte dictum reperiatur, in dubio id inſpiciendum eſt, quod veroſimilius eſt, quod vitio caret, & rei gerendæ aptius eſt *L. 19. ff. de L L. L. & L. 12. de Rebus dubiis. L. 114. de R. J. In fide quid ſenſeris, non quid dixeris, cogitandum, inquit Cicero: ſed quia interni actus ſpectabiles non ſunt, & certi aliquid ſtatuendum eſt, ne nulla ſit obligatio, ſi quiſque ſenſum quem vellet ſibi affingendo, liberare ſe poſſet, ipſa dictante naturali ratione, jus eſt ei, cui quid promiſſum eſt, promiſſorem cogere ad id, quod recta interpretatio ſuggerit, nam alioquin res exitum non reperiret, quod in moralibus pro impoſſibili habetur.* Grotius *de Jure Belli & Pacis lib. II. cap.* 16. §. 1.

Contractum itaque eſt cum parte potiori, nempe cum Hiſpanis, quibus jus erat commerciorum ad Indias, ita tamen, ut Subditorum reliqua pars, cui idem jus non erat, eadem conventione comprehendatur; per argumentum a majori ad minus; *quod forte, frequens, & utile eſſe* docet Everhardus, *in loco a majori ad minus, & negative, ſeu deſtructive ſemper procedere, ut, ſi Regi non licet caſtrum expugnare, ergo nec militi; Quod enim non licet majori, id non licet minori.* Atque hoc facilius probaveris, ſi conſideres, omnia cum Principe acta eſſe bonæ fidei; in quibus ſæpe accidit, ut non ſingula verbis ita exprimantur, quin ſubinde aliquid ex natura rei ſit præſtandum, quamvis verbis expreſſum non reperiatur. Unde Juriſconſultus *in L. 7. ff. Negotiorum Geſtorum* ait: *Tantundem in bonæ fidei judiciis valere judicis officium, quantum in ſtipulatione nominatim ejus rei facta interrogatio*; Vide Lem. *Conſ.* 24. n. 6. Cum igitur hic duo interpretandi modi proponantur, unus nuperrimè repertus, alter vetuſtus, atque uſu & exemplis multorum annorum confirmatus; unus quo contractus irritus fiat, alter quo valeat; in quæſtione, uter alteri præferendus ſit; vetuſtiorem præferendum eſſe, tanquam vitio (ni fallor) carentem, & rei gerendæ aptiorem, nemo forte dubitabit.

§. XIV.

Principem ſubditos ſuos in perpetuum, pro ſe & ſucceſſoribus, obligare poſſe, obiter notatur.

De poteſtate Principis, an potuerit ita obligare ſubditos ſuos, diſputandum non videtur: potuiſſe enim ſatis conſtat per ea, quæ habet Gudelinus in Tractatu *de Jure Pacis, cap.* 12. *Non ſecus ac ſi ipſi ſubditi ſuo nomine contraxiſſent.* Quod etiam procedere ait, *etſi ſtatus reipublicæ poſtea mutetur; puta ſi ex Monarchia verſa ſit in Ariſtocratiam, vel Democratiam.* Nec ſubditos tantum, ſed etiam principum

Digitized by Google

pum Succeſſores & hæredes eadem obligatione teneri, affirmat, *Quandoquidem pax eſt conventio publica, id eſt ad ſtatum Reipublicæ ſpectans: quam idcirco Princeps non tam proprio quam Reipublicæ, quæ perpetua eſt, nomine contraxiſſe intelligitur. Sicut ergo Prælato ratione dignitatis contrahente, Eccleſia ipſa, omneſque in ea dignitate ſucceſſores tenentur: ſicut etiam contractum tutoris, dum tutoris nomine contraxit, curator in adminiſtratione ſuccedens, nec non pupillus, major factus obſervare coguntur: ita ſucceſſores Principis Conventionem, publico nomine initam. Non ſolum ſi ſit Regnum, ſeu Principatus, qui jure hæreditario defertur, (quo caſu, cum ſucceſſor Principatum à defuncto accipiat, minor dubitatio eſt, eum, exemplo cæterorum hæredum, omnia facta defuncti præſtare, rataque habere debere) verum etiam ſi Principatus ſit, in quem alio modo & certa lege ſucceditur: Uti Regnum Franciæ lege Salica.* Quæ etiam in hoc caſu eò minus in dubium vocari poſſunt, quoniam Hiſpaniarum Rex per actum Ratihabitionis Pacis Monaſterienſis, una cum ſubditis ſuis omnes ſuos Hæredes & Succeſſores tam univerſales quam particulares expreſſe obligavit.

§. X V.

Præterea etiam manifeſtum eſt, quod Sacratiſſima Cæſarea Sua Majeſtas Regna & Dominia, quæ a Corona Hiſpanica accepit, Hæredis titulo obtinuit, non tantum ad ſuam utilitatem, ſed etiam ad commune commodum & utilitatem Fæderatarum Poteſtatum; ſicut hoc apparet ex conditionibus Magnæ Confæderationis, quam inierunt Glorioſiſſimus Romanorum Imperator Leopoldus, cum Sereniſſimo Magnæ Britanniæ Rege, & P. P. D. D. Ordinibus Fæderatarum Provinciarum Hagæ Comitis, die 7. Sept. 1701. in cujus *proœmio* dicitur: *Quandoquidem mortuo ſine liberis, non ita pridem, Glorioſiſſimæ Memoriæ Carolo II. Hiſpaniarum Rege, Sacra Sua Cæſarea Majeſtas ſucceſſionem in Regna & Provincias Regis defuncti Domui ſuæ Auguſtæ legitime deberi aſſeruerit &c.* & paulo poſt: *Adeo ut niſi proſpectum fuerit, ſatis appareat, Cæſareæ ſuæ Majeſtati abjiciendam eſſe omnem ſpem, unquam ſibi de prætenſione ſua ſatisfactum iri, Sacrum Romanum Imperium jura ſua in Feuda, quæ ſunt in Italia, & in Belgio Hiſpanico perditurum, Britannis & Belgis Fæderatis liberum navigationis & commerciorum uſum in Mare Mediterraneum, in* Indias *& alibi funditus periturum.*

Cæſaream ſuam Majeſtatem Belgicas Provincias hæredis titulo accepiſſe;

§. XVI.

Unde ſequitur, quod alte Memorata Cæſarea ſua Majeſtas tanquam Hæres etiam præſtare tenetur omne id, quod poſtremo defunctus Hiſpaniarum Rex præſtare debuerat: & quidem ratione Unitarum Provinciarum, curare ut in terris, quas ita accepit, *Privilegia Societatum*

Adeoque teneri ad omne id, quo defunctus Hiſpaniarum Rex G. M. tenebatur.

Digitized by Google

tatum Indiarum Orientalium & Occidentalium, ſarta tecta ſerventur; neque ſinere, ut per ſubditos ſuos in contrarium quid fiat, aut ſi quid factum attentatumve ſit, id quamprimum reparare. Vide *art.* 5. *Pac. Monaſt.* & *Actum Ratihab.*

Non tantum jure hereditario, ſed ex diverſis fœderibus & conventionibus latius monſtratur.

Quod tenetur, ſecundum ſtipulationis formulam & conditiones de acquirenda iſta hæreditate cum Fœderatis Poteſtatibus factas, quantum ad ſe & dominia recepta pertinet, efficere, *ut ſubditi Magnæ Britanniæ Regis, & Fœderati Belgii in omnibus terris & locis, quæ ſupremus Hiſpaniarum Rex tam in Europa, quam alibi poſſedit, utantur omnibus iiſdem Privilegiis, Juribus, immunitatibus & libertatibus commerciorum, quibus amborum vel ſingulorum ſubditi, ante obitum dicti Regis, jure quæſito per Tractatus, per Pacta Conventa, per conſuetudines, vel per alium quemcumque modum uti & frui poterant.* Vide *Confœd. Mag. art.* 8. Atque eo modo impedire, *ne Commercia in Indias & alibi funditus pereant*; ſecundum *proœmium dictæ Confœd. Magnæ.* Sed ſecundum *Art.* 26 *Tractatus de Barriere, operam dare ut Commercia & quodcumque inde dependet, in totum, & per partes, inter ſubditos utriusque Belgii ſubſiſtant, eo pede & modo quo illa ſubſtiterunt, & ſtabilita ſunt per articulos Fœderis Monaſterienſis;* Quoniam *iſti articuli* a Cæſarea ſua Majeſtate, *eodem Articulo confirmantur.* Si quis dicat, iſto articulo 26. Tractatus *de Barriere* tantum agi de Commerciis inter incolas utriusque Belgii, cæterum de Commerciis ad Indias mentionem non fieri; reſpondebimus, de omnibus Commerciis actum videri; quoniam relatio facta eſt ad omnes articulos Fœderis Monaſterienſis, qui a Cæſarea ſua Majeſtate confirmantur, nullo excepto: *Hæc enim ſemper eſt natura referentis, ut relatum in eo inſit cum omnibus ſuis qualitatibus, adeoque referens interpretationem non accipiat a ſe ipſo, ſed ex natura & contentis in relato*, per ea quæ habet *Barboſa Locor. Commun: Lib. XVI. Cap.* 33. *n.* 18. *& per totum.* Adde, quod ad majorem cautelam *articulo* 1. ejusdem Tractatus *de Barriere* cautum eſt, *ut Cæſarea ſua Majeſtas Belgicas Provincias habeat, iisque utatur fruatur eodem modo, quo ſupremus Hiſpaniarum Rex eas habuit, & uſus fruitus eſt, aut uti & frui debuerat, ſecundum noviſſimum Fœdus Riſvicenſe.*

Articulus 26. Tractatus de Barriere *explicatur.*

Verbum Belgicum *Genieten*, aut Gallicum *Jouir*, quæ occurrunt *D. Art. I.* commodius Latine explicari poſſent, per verbum *Potiri, aut Poſſidere*, quum non ad jus uſus fructus, ſed ad ſtatum poſſeſſionis proprie pertineant. Poſſeſſio autem facti eſt, & cum de ea quæritur, non inſpicere ſolemus, quid jure obtineat? ſed quo modo ea poſſeſſio eo die fuerit, quo de ea pactum conventumque eſt, *L.* 2. *ff. Uti poſſidetis L. I. de Rivis & D. D. ad L.* 1. *de Acquir. Poſſ.* Nam ſi Cæſareæ ſuæ Majeſtati aliter poſſidere liceret, ſequeretur etiam iſta abſurditas, ut ex una eademque conventione, una pars maneret obligata, altera liberaretur; adeoque ſubditis Regionum illarum, quæ ceſſerunt Cæſareæ ſuæ Majeſtati, liceret adire Indias noſtras; nobis vero

ex

Digitized by Google

ex Contractus rigore, ab Indiis Hiſpanorum abſtinendum eſſet: quod cum natura contractus minime convenire nemo non videt.

Senſus igitur, bona fides, recta ratio, & quicquid huic rei lucis aliquid afferre poteſt, dictare & quaſi una voce clamare videntur, intentionem totius actus, atque omnium fæderum, tam belli quam pacis, fuiſſe, ne quid in terris a Cæſarea ſua Majeſtate, auxiliaribus Fæderatarum Poteſtatum armis, acquirendis, innovetur, quo commercia illarum deteriora fiant, in *Europa*, *vel alibi*, & præſertim quidem *in Indiis:* quoniam navigatio & commercia Indiarum, & ea quæ fiunt extra Europam, præcipuum caput non tantum Pacis Monaſterienſis, ſed etiam magnæ Confæderationis fuiſſe, ex iis, quæ ſuperius allegata ſunt, abunde conſtat. Nulla enim juris ratio aut æquitatis benignitas patitur, ut quæ in utilitatem alicujus geſta ſunt, ea duriore interpretatione producantur ad ſeveritatem, atque ad damnum & detrimentum illorum, qui tam inſigne officium præſtiterunt, ut Provincias Belgico-Auſtriacas, armis & ſumtibus ſuis recuperatas, Cæſareæ ſuæ Majeſtati reſtituerint.

§. XVII.

Licere Societati Privilegiatæ Fæd. Belg. in caſu neceſſitatis jus ſuum ipſo facto tueri.

De remediis, quibus Societas Privilegiata Fæd. Belg. uti poſſet ad jus ſuum ſervandum, ſi quæratur, (ſalvo meliori judicio) cum reverentia reſpondebimus, licere prædictæ Societati, ſi Auſtriaco-Belgæ perſeverent fines ipſius intrare, naves illorum detinere, & ſi armis ſe defendant, aut res aliter expediri nequeat, naves una cum mercibus publicare. Atque hoc probamus non ſolum legibus & exemplis aliarum gentium, quæ exſtant apud *Selden. de Domin. Maris Lib. I. cap.* 17. *Solorz. lib. II. cap.* 25. *n.* 80. *item in l.* 4. *Cod. de Commerc. & Mercat.* Sed ipſa Fæderum obligatione & Privilegii noſtri tenore; cujus *art.* 34. cavetur, *ne quis, cujuſcunque ſtatus aut conditionis, ſupra Promontorium Bonæ Spei, aut per Fretum Magellanicum ad Indias Orientales navigare audeat; ſub pæna confiſcationis navis, & omnium mercium:* quod non tantum ad ſubditos Fæderati Belgii, verum etiam ad Auſtriaco-Belgas pertinere arbitramur; propterea quod Societas Fæderati Belgii jus ſuum habet ex pacto & Privilegio à Rege Hiſp. & P. P. DD. Ordinibus ſimul impetratis; quatenus nempe ille Rex tales terminos in India Orientali per fædus illi ceſſit, & promiſit, ut Privilegia de iis data, & in poſterum danda defenderentur. Habet itaque ex conventione, & conceſſione ad commodum proprium; quando in privatorum quidem cauſis adhiberi poteſt remedium *Juriſconſulti in l.* 14. *de Injur. Sane ſi maris proprium jus ad aliquem pertinet, uti poſſidetis interdictum ei competit, ſi prohibeatur jus ſuum exercere, quoniam ad privatam jam*

Cauſam pertinet. At in publicis Cauſis, valere putamus Leges, Conſuetudines, & exempla ſupra allegata.

His ita breviter expoſitis, ſit tandem diſceptationis noſtræ, & hujus quæſtionis

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google